

si i portat destructio illius rei que
dicitur mori. et ita licet possit destrue
re omnem aliam rem. tamen non preipemori-

Dis. Qua Tercia

Circa dis.
quadrage
simam ter
ciam quen
ro. Et
deus pos
sit face
re aliquid
quod natura
non potest
facere. Et
si in natura
nihil quod
facit.

est rectum hinc iustum hinc ab eo nihil
quod facit. ergo nichil potest facere nisi quod
facit. Ad oppositum est magister in
littera ostendens quod deus potest face
re aliqua que non facit. Circa istam
quod primo supponendum est quod deus est cau
sa effectiva rerum. Secundo inquirendum
est an ratione naturali possit probari de
um esse causam effectivam liberam et non
naturalem. Tercio an hoc sit secundum ve
ritatem fidei tenendum. Quarto ex his
dicendum est ad quod. Circa primum dicitur
aliquid quod sic. Et nitatur aliqui probare
quod deus sit causa libera. Sed non sic videtur
verum habere. Quod si in natura
nihil quod
facit.

agere. et est perfectio et actio agens. ut
intelligere velle et habere modi. quedam
que progreditur ab agere in passum
extrinsecum. et est perfectio et actio pa
cientis. sicut calere mouere et habere modi
si actio dei non potest intelligi ad mo
dum secunde actionis. eo quod cum sua actio
sit sua essentia non egreditur extra ip
sam. ergo oportet quod intelligatur ad modum
prime actionis que non est nisi in intel
ligente et volente. ergo quicquid deus agit
extra se. per hoc agit quod intelligit et videt
necessarium est dicere omnem crea
turam a deo processivam.

necessario ergo eodem modo natum quod de
us producat voluntatem. et tamen de
necessitate nature. Ex istis patet quod
prima ratio non valet. quia quis concedit
datur quod sola voluntas constituat si
bi finem. et finis univ ersi est constitu
tus a voluntate. Ex hoc tamen non sequitur
enideter quod ille finis sit contingenter
constitutus et non necessario cum vo
luntas necessario aliqua faciat. Et
si dicatur quod quis voluntas necessa
rio velit finem tamen contingenter vult il
lud quod est ad finem. et ita cum omnes crea
ture sunt ad finem voluntatis divina
contingenter vult eas. Omnes creature
sunt ad finem voluntatis divina

4. DIES QUODLIBETALIS

Freitag, 21. Oktober, 16 Uhr

LECTIO ET DISPUTATIO:

Nominalismus – Skandal der Spätscholastik oder Wegbereiter der Moderne?

Lector: Theo Kobusch (Bonn)

Disputantes: Paul Bakker (Nijmegen) – Alexander Brungs (Zürich) –
Sebastian Lalla (Berlin) – Isabelle Mandrella (München)

FESTA VESPERTINA

Samstag, 22. Oktober, 10 Uhr

STUDIA MEDIAEVALIA:

Präsentationen und Rezensionen aktueller Bücher

CONVENTUS:

Mitgliederversammlung der GPMR

Weitere Informationen:

Prof. Dr. Maarten J.F.M. Hoenen, Philosophisches Seminar, Platz der Universität 3, 79085 Freiburg
Tel.: 0761/203'2440 | E-mail: sekretariat.hoenen@philosophie.uni-freiburg.de
www.gpmr.uni-koeln.de | www.philosophie.uni-freiburg.de

Anmeldung bitte direkt an ueli.zahnd@philosophie.uni-freiburg.de

Das Kollegiengebäude III ist Teil des Freiburger Universitäts-Zentrums und vom Hauptbahnhof aus in 5 Minuten zu Fuss erreichbar. Die
Anreise per PKW erfolgt über den Autobahn-Zubringer 'Mitte' und die Abfahrt 'Stadtmitte'/'Universität'. Parkplätze stehen im Rotteck-
Parkhaus an der Kreuzung Werderring/Bertoldstraße zur Verfügung.

Gesellschaft für Philosophie des Mittelalters und der Renaissance (GPMR)

4. Dies quodlibetalis

21. & 22. Oktober 2011
Universität Freiburg
KG III, HS 3044

Nominalismus – Skandal der Spätscholastik?